

ננו נר י נצח

יודע כל תשובה על כל אתגר, זאת זו: להרביק!

אדם מבוגר היה אומר: כוח-ההרתעה של צה"ל משול למגן של לודר רומאי. בעוד זרוענו האחת, הצבאית, מחזיקה במגן זה, הבה ונשתמש בידנו השנייה, המדינית, לשינוי המצב.

אויבינו רוצים שנתקיף אותם בשטחם, בידעם שאז יהיה כל העולם נגדנו ואנחנו ננחל מפלה מדינית מוחצת, שי תשפיל אותנו עד עפר ותבווד אותנו סופית. אם כן, הבה ונשתמש בזמן שנתר לנו, בשנה-שנתיים שיעברו עד לביצוע המיפעל הערבי, כדי לפתוח במיתקפה מדינית גדולה להשגת הסדר, להציע הצעות מרחיקות-לכת ובעלות-מעוף לשינוי האחריה במרחב, לגייס כל מתחך אפשרי להפעיל בכיוון זה את צרפת וברית-המועצות ויוגוסלביה וכל מעצמה אחרת.

אבל כל זה זר לחלוטין לנפשו הצעירה של משה דיין, הוא בז למדיניות, כי אינו יודע מה זה.

סיסמתו, הצעירה-לנצח, היא: זכנו וגמרנו!

אפילו ברור לו כי הזכנו הזה לא יגמור דבר. הוא מקדח, בסך הכל, לשמור על "סטטוס קוו בינינו למדינות-ערב". לא רק הסטטוס-קוו שבגבולות הפיסיים של ישראל, אלא גם בגבולות שבין הנסבל והבלתי-נסבל על-ידינו.

הפרספקטיבה שהוא פותח לפנינו היא של שרשרת אינ-סופית של זכנוים — זכנו אחד בכל כמה שנים, לשמירת הסטטוס-קוו.

ואם זוהי, כמובן, פרספקטיבה כוזבת. שהרי אחרי כל זכנו יהיה מצבנו קשה יותר.

אחרי הסיבוב השלישי, שיסתיים בבידודנו המוחלט בזירה הבינלאומית (כפי שמודה גם דיין), יהיה מצבנו חמור עד אין שיעור יותר מאשר אחרי הסיבוב השני, שהביא לבידוד דנו החלקי, ושרק עתה אנו מתחילים לאכול את פירותיו המרים ביותר, כשנפתחת נגדנו מערכה "אנטי-קולוניאליסטית".

★ ★ ★

ב סוף מאמרו נזכר דיין באכסנייתו, ומוסיף למצער-החויץ גם מצע-פנים מלבב.

"זה מספר שנים שאנו מתרחקים שנה-שנה מעצמאותנו הכלכלית. בימי בחירות, ובשנים שבין בחירות, אנו נענים לתביעות וללחצים פנימיים... חישול העם לעמידה בפני לחצים מבחוץ לא יושג בדרך הרצופה כניעות לעצמנו. אקטיביזם מתחיל בבית".

איזה אקטיביזם הוא זה? האקטיביזם של הארץ, הבטאון העשיר של המעמד המתעשר.

אם נתרגם את הפראזות על "חישול העם" לשפה מעשית, הרי מציע דיין: הורדת רמת-המחיה של ההמונים, אולי בדרך של אבטלה מתוכננת. "אי-כניעה" לתביעות העובדים. ניצולו של יעד חיוני — העצמאות הכלכלית — לשם ביצור והעשרת הבורגנות הגבוהה.

זהו האקטיביזם הנושן של כל מיליטריזם הרפתקני, הברית הבלתי-יקדושה בין השוכני-ניום המזויין וההון הגדול. באירופה קראו לזה פאשיזם.

★ ★ ★

ה זה כי כן, זהו מצע המועמד הבטחוניסטי לשלטון: מלחמה בערבים, אפילו תהיה זאת המלחמה שקבר-ניטי הערבים עצמם מעוניינים בה.

ביזוי האשכוליים, שאינו שש למלחמה מיידית (אך גם אינו עושה דבר למניעת המלחמה בעוד שנה-שנתיים). ציפצוף על כל העולם, כולל בנות-הברית המעטות ששרדו לנו.

התקשרות עם הימין המקומי, שעה שאשכול מרחיב את כסיסו שמאלה.

אכן, מצע המצטיין בפשטנות עילאית, פשי-טנותו של צעיר נצח.

נידמה כי דיין מתחסם אל בעיות קיומנו כפי שהוא מתייחס אל השוטרים, הגובים את עדותו בעתן חפירות בלתי-חוקיות. הוא יכול לזלזל בהם. בידוע שיש לו חסינות. אך לעם ישראל אין חסינות בפני תוצאות חוכנותיו.

כשרדיין חופר באתרים ארכיאולוגיים, אין הוא הורס אלא חורבות. אך אם אייפעים יעלה בידו להשיג במחינה את השקפתו הצעירה, הוא עלול להפוך את המדינה כולה לאתר ארכיאולוגי חדש.

במיקרה זה, לא העמוד לימינו אף בת-ברית אחת. נעמד לבדנו — ללא מיטריה אחידה, ללא ויטו באו"ם, ללא תמיכה צבאית ומדינית מכל צד שהוא. כך אומר גם משה דיין.

אם כן, מה לעשות — אליבא דמשה דיין? לא תנחשו לעולם.

משה דיין מציע להתקיף את מדינות-ערב ולפלוש לשטחן.

ולא בעוד שנה-שנתיים, כשהסכרים הערבים יעמדו על תילם ואפשר יהיה להשמידם. אלא עכשיו, מיד, כשלא יהיה מה לעשות שם, אלא לשפוך חול לתוך מטרים ספורים של תעלות.

"עם כל החומרה והסיכון שבדבר, אין לנו לכן דרך, אלא פעולה נמרצת לחיסול כל נסיון, ולו גם התחלתי ביותר, להטיית מקורות מימינו".

★ ★ ★

ב ייתכן? מתיחה צברית? לא, משה דיין מתכוון לזה בכל הרצינות. ועתון רציני הדפיס את זה ברצינות. במאמר קצר זה הצליח משה דיין לבנות מלכודת, ולהיתפס בה בעצמו.

בבואו להתווכח עם הצמרת הבטחנית (ועם לוי אשכול,

משה דיין: עוד זכנו ועוד זכנו

כמובן) נגד הסיסמה של כוח-ההרתעה, הוא קובע שמדינות-ערב מעוניינות בהתקפתנו עליהן, ועל כן אין ערך לכוח-ההרתעה.

אבל בבואו בהמשך מאמרו להציע את תוכניתו, שכח את אשר אמר בפתיחת המאמר. כנאה לאדם צעיר, שאינו מאומן על דרכי המחשב האנאליטי, הוא סותר בהקשר ב' את אשר אמר בהקשר א'.

אחרי שקבע כי "קברניטי המדינות הערביות יכולים... לזוּם פעולה העלולה להביא את ישראל לנסות לפגוע בהן" — הוא מציע לעשות בדיוק כך.

ואין הוא מרגיש כלל שהוא מציע לנו לבצע את המשימה שהוטלה עלינו על-ידי הקברניטי-טים הערביים. כלומר: ששנתף פעולה כהג'י-שמת התוכנית הערבית.

★ ★ ★

ג אם אילו ראה דיין את המלכודת שהכין לעצמו, לא היה לו ברירה אלא להיכנס לתוכה. כי זו הדרך היחידה שהוא מכיר, אין הוא מסוגל לראות דרך אחרת.

בן ה-49 בצלה, כמו בן ה-15 כנהלל, אינו

מוכרחים לקנא במשה דיין. הוא גילה את סוד הנעורים הנצחיים.

מי כמוהו מסוגל, על סף גיל ה-50, לשמור על השקפת-העולם ותפיסת-החיים של בן 15? היו שטענו כי שינוי הזמן כירסמו סוף-סוף גם באיש זה. שהוא התבגר לפתע. שרעתו נתישבה עליו.

לשונות רעות הרביקו לו תוארים כגון "חצי-צעיר", כאילו עבר כבר את מחצית הדרך לגיל-העמידה. אך הנה בא דיין ופירסם מאמר בעתון נאמניו, הארץ, והוכיח כי כל ההשמצות האלה — בשקר יסודן.

בעל מאמר זה אינו חצי-צעיר, אף לא שלוש-רבעי-צעיר. הוא צעיר כמש, ואולי צעיר-רחצי.

עברו שנים מאז ימי זוהרה, בתקופת עסקי-הביש. אבל משה דיין לא השתנה. הוא נשאר מר זכנו-וגמרנו. הוא עודנו חושב וכותב כמו מ-כ"ף צעיר, הפותר את כל בעיות-העולם בשתי מילות-קסם: "כיתה — אחרי!".

★ ★ ★

ב כאורה מוקדש מאמרו של דיין להטיית מקורות ה"ירדן", כפי שמלמד שמו. אולם זהו רק תירוץ אקטואלי.

למעשה זוהי הכרזת-מלחמה. מלחמה על יורשו, מלחמה על ממשלת אשכול, מלחמה על מפלגות-הפועלים, מלחמה על הערבים, מלחמה על המעצמות הגדולות, מלחמה על העולם כולו.

יותר מכך: זהו מצע-היסוד של מפלגת דיין, ה"אני מאמין" של איש השואף להגיע לראשות-הממשלה תחת דגל הבטחוניזם, על חורבות האשכוליות א"י. על כן כדאי להקדיש לו תשומת-לב, למעלה מן המגיע לתוכנו הגלוי-לעין.

★ ★ ★

ב מאמר נפתח בהתקפת-מחץ, המוסחית אך בקושי, ו"על יורשו בכס הרמטכ"ל — רביאלוף יצחק רבין. הוא מצטט את דברי רבין, שאמר: "מוטב לנו לסמוך על כושר-ההרתעה של צה"ל, מאשר להאמין בכושר-עמידתה של לבנון בפני לחץ מדינות-ערב האחרות." מגיב על כך דיין: "לא יועיל לנו כושר-ההרתעה. דרוש יהיה שימוש למעשה בכושר-פעולה של צה"ל... כושר-ההרתעה אינו אמצעי-קסם המאפשר להשיג הכרעות צבאיות ללא שימוש בכוח."

כל זה אמת ויציב. כוח-ההרתעה המהולל של צה"ל הפך זה מכבר לרגל, בו מכסים את ערוותם כל העסקנים שאין להם מה לומר.

אמרנו זאת פעמים רבות: כוח-ההרתעה כחלק מתוכנית מדינית, זהו דבר חיוני, אך כוח-ההרתעה כחלק ל"ף לתוכנית מדינית, זהו דבר מסוכן. הוא משמש אמתלה לעצלנות מחשבתית, לדריכה במקום, לאי-עשייה. על כן אין משה דיין מגלה את אמריקה, ואפילו לא את רמת הבניאס, בהוסיפו:

"אין ספק כי כושר-ההרתעה של צה"ל הוא הגורם העיקרי לעובדה שהצבאות הערביים אינם מתקיפים את ישראל, במטרה להשמידה. אבל אין להקיש מכך כי לכן גם לא תעשינה המדינות הערביות דבר העלול להביא למלחמה בינו לישראל.

יש הבדלים רבים בין מצב בו הצבאות הערביים פותחים בהתקפה על ישראל... לבין מצב בו ישראל שולחת את צבאה לפעולה בתחומי שטח ריבוני ערבי.

"קברניטי המדינות הערביות יכולים להירתע מלפתוח בהתקפה על ישראל, ובו זמון לזוּם פעולה העלולה להביא את ישראל לנסות לפגוע בהן.

"במדינותם זו יכולים להדריכם חישובים שונים. אחד מהם הוא כי לא כל המדינות הידידותיות לישראל, המוכנות לבוא לעזרתה במצב הראשון, תסייענה לה גם במיקרה השני. ואין זה השיקול היחיד."

כל זה נכון מאד. נידמה לי שאמרנו את אותם הדברים ממש, וכמעט באותן המילים, לפני שבועיים במדור זה.

★ ★ ★

ה שאלה היא: מה המסקנה הנובעת מקביעה זו? ה מה התרופה שמציע משה דיין, אחרי שהצטרף לאבנתה זו?

מדינות-ערב, הנרתעות מלהתקיף אותנו, מעוניינות בכך שנתקיף אותן ושנפלוש לשטחיהן. כך אומר גם משה דיין.